Ordforklaringer

Influensavaksine: består i Europa av inaktivert virus, vanligvis av tre typer (to A-stammer og en B-stamme). Virus dyrkes på befruktede hønseegg eller i cellekultur og inaktiveres (vanligvis med formalin). Vaksinen kan være laget av hele virus (helvirusvaksine) eller mindre deler (splittvaksiner og overflateantigenvaksiner). Influensavaksine står i en særstilling blant vaksiner fordi den må tilpasses endringene hos virus og derfor forandres fra år til år. (Kilde: Folkehelseinstituttet)

Egenopplevd helse: brukes ofte synonymt med helserelatert livskvalitet.

Se oversikt over doktoravhandlinger i seksjonen Oss imellom på side 497

Tips oss gjerne om doktoravhandlinger på *tidsskriftet@legeforeningen.no*

www.tidsskriftet.no/doktoravhandlinger

Influensavaksinens begrensninger

Influensavaksinen, satt som sprøyte i overarmen, gir god immunrespons i blod, i mandlene og i spytt, men ikke i neseslimhinnen.

I sin doktoravhandling *Influenza vaccination with focus on the immunobiology of the upper respiratory tract* har Jens-Christian Eriksson undersøkt i hvilken grad influensavaksinen gir beskyttelse, særlig i øvre luftveier. Pasienter ved øre-nese-hals-avdelingen ved Haukeland universitetssykehus som var innlagt for å fjerne mandlene, inngikk i studiene.

– Vi så på influensaspesifikke B-celler i neseslimhinnen med og uten influensavaksine, og fant ingen forskjell. Vaksinen gir god respons i blod, i mandlene og i spytt, men altså ikke i neseslimhinnen, der man antar at viruset først kommer i kontakt med kroppens celler, sier Eriksson.

Jens-Christian Eriksson. Foto Leif-Arne Markussen, Universitetet i Bergen

Det finnes flere typer influensavaksiner, enten med levende eller drepte virus. Vaksiner med drepte virus gis som sprøyte i overarmen, mens levende virusvaksine gis som nesespray. Den nasale vaksinen er imidlertid ikke tilgjengelig i Europa.

– Vi skulle gjerne forsøkt sprayvaksinen for å se om det kunne piffet opp B-cellene, sier Eriksson, som understreker at funnene ikke betyr at influensavaksinen er unødvendig.

– Den årlige influensavaksinen har dokumentert god effekt, og langt flere enn i dag bør vaksinere seg. Det som er problemet er at de som har best nytte av den også har dårligst effekt. Kanskje ville en kombinasjon av sprøyte og nesespray vært optimalt, sier han.

Eriksson disputerte for ph.d.-graden 28.11. 2008 ved Universitetet i Bergen.

Eline Feiring
eline.feiring@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Egenopplevd helse etter hjerteinfarkt

Hjerteinfarktpasienter opplever sin egen helsetilstand som redusert også 2–3 år etter infarktet.

En studie gjort blant 754 hjerteinfarktpasienter 2–3 år etter infarktet, viser at både kvinnelige og mannlige pasienter opplever svekket helse i forhold til jevnaldrende i den generelle befolkningen. Den opplevde reduksjonen var like stor hos begge kjønn. Det var først og fremst mål rettet mot fysisk helse pasientene opplevde som svekket, mens egenopplevd mental helse i mindre grad var påvirket, ifølge Kjell Ingar Pettersen. Hvert år innlegges tusenvis av pasienter i norske sykehus med akutt hjerteinfarkt. De fleste av disse overlever infarktet og lever i lang tid etterpå. Denne gruppens helsetilstand er derfor av generell interesse.

– Vi studerte også hvilke faktorer som var med på å påvirke egenopplevd helse etter infarktet. Selv om mye fortsatt er uforklart, var det en tendens til at svekket egenopplevd helse hos kvinner var knyttet til komorbiditet, mens det hos menn i større grad var knyttet til forhold rundt og etter infarktet. Et interessant funn var at vi påviste en statistisk klar sammenheng mellom pumpefunksjon målt ved infarktet og egenopplevd helse 2–3 år etterpå, sier Pettersen.

En annen hoveddel av arbeidet er at Pettersen har oversatt flere spørreskjema om helserelatert livskvalitet fra engelsk til norsk og testet ut og tilrettelagt disse til bruk for norske pasienter. Han disputerte for ph.d.-graden ved Universitetet i Oslo 31.10. 2008, med avhandlingen *Health-related quality of life after myocardial infarction: methods for assessment and determinants*.

Eline Feiring
eline.feiring@legeforeningen.no
Tidsskriftet